

Piaci útmutató az Iráni Iszlám Köztársaságról

Magyar Kereskedelmi és Iparkamara

2020

Tartalom

Tartalom	2
Alapadatok.....	4
Gazdasági helyzet	5
1. Legfontosabb indikátorok.....	5
2. A külkereskedelem fő jellemzői.....	5
3. Gazdasági helyzet	6
4. További hasznos gazdasági információk.....	7
Kétoldalú kapcsolatok Magyarországgal	8
1. Politikai, államközi kapcsolatok	8
2. Gazdasági, kereskedelmi, befektetési kapcsolatok	9
2.1. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Közel-Kelet és Észak-Afrika Tagozatának szerepe a kereskedelmi kapcsolatok fejlesztésében	10
Jogi, szabályozási környezet.....	11
1. Export Iránba	11
2. Import Iránból	12
3. Vállalatalapítás	12
4. Egyéb.....	14
Vállalatfinanszírozás, üzletfejlesztés	14
1. EXIM országekockázati besorolás	14
2. Helyi fejlesztési bank	15
3. Helyi befektetésösztönzési szervezetek.....	15
4. Üzletfejlesztés, kamarai hálózat.....	15
5. Tenderlehetőségek	15
Praktikus információk	16
1. Nagykövetségek és konzuli hivatalok	16
2. Beutazási feltételek.....	16
3. Egészségügyi helyzet.....	17
4. Közbiztonság	17
5. Infrastruktúra, közlekedés.....	17
6. Repülőterek	18
7. Banki szolgáltatások elérhetősége	18
Kultúra.....	19
1. Üzleti etikett, tárgyalási szokások	19

2.	Fontosabb ünnepek.....	20
3.	Vallás, vallási szokások.....	21
4.	Történelmi áttekintés.....	21
5.	További hasznos információk a kultúráról angol nyelven	23

Alapadatok

Hivatalos név: Iráni Iszlám Köztársaság

Főváros	Teherán
Államforma	iszlám köztársaság
Kormányzat	Elnöki teokratikus köztársaság.
Pénznem	Iráni rial (IRR), 1 rial = 100 dinár (a világ egyik legértékeltenebb pénzneme)
Hivatalos nyelv	perzsa
Beszélt nyelvek	azeri, török, kurd
Területe	1 648 195 km ²
Lakossága	83,024 fő (2018-as becslés)**
Éves népességszaporulat	1,19% (becslés, 2018)
Időeltolódás	GMT + 3,5 óra
Etnikai megoszlás	perzsa (61%), azeri (16%), lúr (6%), beludzs (2%), türkmén és türk törzsek (2%), egyéb (1%)**
Vallások	iszlám 99,4% (szunnita 5-10%, síita 90-95%), egyéb (keresztény, zoroasztriánus, zsidó) 0,3% (becslés, 2011)**
Nemzeti ünnep	április 1.

Forrás: * <http://data.worldbank.org/country/iran-islamic-republic>

** <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ir.html>
<http://en.wikipedia.org/wiki/Iran>
https://en.wikipedia.org/wiki/Ethnicities_in_Iran

Irán, hivatalos nevén az Iráni Iszlám Köztársaság, régebbi elnevezéssel Perzsia közel-keleti ország Délnyugat-Ázsiában. A Legfőbb Vallási Vezető ellenőrzést gyakorol a törvényhozás, végrehajtás, igazságszolgáltatás felett. A köztársasági elnök – végrehajtó hatalom feje, személyét négy évre választják, legfeljebb két egymást követő ciklusra.

Gazdasági helyzet

1. Legfontosabb indikátorok

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
GDP (milliárd USD)*	414,059	487,069	583,500	598,853	467,414	434,474	385,874	418,976	439,513	495,10**
Egy főre jutó GDP (USD)*	5677	6603	7818	7927	6111	5608	4916	5265	5627	6037**
Egy főre jutó GNI (USD)*	5460	6140	6790	7050	6950	6470	5340	5470	5400	n.a
GDP növekedési üteme (% , év/év)*	1	5,8	2,6	-7,4	-0,2	4,6	-1,3	13,4	4,3	-4,85 *****
Ipari termelés növekedési üteme (%)*	-0,8	6,2	1,8	-17,9	-4,5	5,1	-1,4	24,7	4,7	n.a
Infláció (fogyasztói árak, %)*	13,5	10,1	20,6	27,4	39,3	17,2	13,7	8,6	10	31,18 *****
Exportvolumen (milliárd USD)*	94,3	118,8	149,5	144,4	125,6	100,5	76,1	93,8	113,2	129,1
HDI (Emberi Fejlettségi Index)***	0,747	0,755	0,766	0,781	0,784	0,788	0,789	0,796	0,798	0,797
GCI (Globális Versenyképességi Index)****	n.a.	n.a	4,14; 139/69. hely	14,26; 142/62. hely	5,22; 144/66. hely	4,07; 148/82. hely	4,0; 144/83. hely	4,09; 140/74. hely	4,12; 138/74. hely	4,27; 137/69. hely

Forrás: * <http://data.worldbank.org/country/iran-islamic-republic>
 ** <http://pubdocs.worldbank.org/en/355601570664054605/EN-MPO-OCT19-Iran.pdf>
 *** <http://hdr.undp.org/en/data#kategória: „magas”>
 **** <http://www.weforum.org/issues/competitiveness-0/gci2012-data-platform>
 ***** <https://www.statista.com/statistics/294320/iran-inflation-rate/>

2. A külkereskedelem fő jellemzői

A külkereskedelem fő jellemzői

Legfontosabb exportpartnerek*	Kína 27,5%, India 15,1%, Dél-Korea 11,4%, Törökország 11,1%, Olaszország 5,7%, Japán 5,3%, (2017)
Legfontosabb exporttermékek*	nyersolaj (2017-ben az export 60%-a), földgáz, szárított hal, datolya
Exportvolumen**	113,2 milliárd USD (2017)
Legfontosabb importpartnerek*	Egyesült Arab Emírségek 29,8%, Kína 12,7%, Törökország 4,4% Dél-Korea 4%, Németország 4% (2017)
Legfontosabb importtermékek*	műszaki és közlekedési berendezések, tőkejavak, járművek és alkatrészek, vegyszerek, élelmiszerek
Importvolumen**	108,23 milliárd (2017)

Forrás: * <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ir.html>
 ** <https://data.worldbank.org/>

Irán külkereskedelmi egyenlegéről elmondható, hogy évek óta többletet mutat, köszönhetően főleg a kivitel legnagyobb részét kitevő kőolaj -és földgázexportnak. Az exportbevételek több mint 4/5-ét jelentő szénhidrogén termékek mellett jelentős mennyiséget képviselnek a vegyipari termékek, műanyagok, déligyümölcsök, kerámiai termékek és fémek. Az ország fő exportpartnerei: Kína, Japán és Törökország.

Az Irán által importált termékköréről elmondható, hogy legnagyobb részét a műszaki és közlekedési berendezések, járművek és alkatrészek, vegyszerek, illetve élelmiszerek teszik ki. A behozatal országok szerinti megoszlása tekintetében elmondható, hogy az ország legfontosabb partnerei az Egyesült Arab Emírségek, Kína, Törökország és Dél-Korea.

Az EU Irán egyik legfontosabb kereskedelmi partnerének számított az országot sújtó szankciós rezsim bevezetése előtt. Jelenleg, (2019-ben) az EU Iránból érkező importja elérte a fél milliárd EUR értéket (680 M EUR), míg a közel-keleti országba irányuló export értéke 4,4 Mrd EUR volt. Az EU importja 2014 és 2018 között folyamatosan nőtt, majd a tendencia megfordulva, 2018-at követően folyamatosan csökken. Az Iránba irányuló export hasonló trendet mutat, értéke 2014 és 2018 között növekedést mutatott, míg 2018-ban 17%-kal, 2019-ben pedig 49%-kal esett vissza. Irán az EU szempontjából az import tekintetében a 82., míg az export esetében a 48. helyet foglalja el a kereskedelmi partnerek között.

Irán nem tagja a Világkereskedelmi Szervezetnek (WTO), az EU-val pedig jelenleg nincs semmilyen hatályban lévő bilaterális kereskedelmi egyezménye.

Forrás:

https://webgate.ec.europa.eu/isdb_results/factsheets/country/details/iran_en.pdf

<https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/iran/>

<https://tradingeconomics.com/iran/balance-of-trade>

3. Gazdasági helyzet

Az iráni gazdaságot jellemzően az erős központi hatalom határozza meg. A kormányzat bevételeinek legnagyobb részét a kőolaj-kitermelés adja. A magánszektor kisipari, mezőgazdasági és szolgáltató ipari vállalatokra korlátozódik.

A Teheránt érintő fiskális korlátozások, valamint az azokat követő, 2012-es nemzetközi szankciók Irán Központi Bankja és olajexportja ellen jelentősen csökkentették az ország olajból származó bevételeit. Mindezen intézkedéseknek volt köszönhető az iráni kormány kiadáscsökkentő politikája és a riál mintegy 60%-os leértékelődése. 2012-ben és 2013-ban a – mintegy két évtizede növekvő – gazdaság csökkenő tendenciába fordult.

Irán jelenleg a munkanélküliségtől és az alulfoglalkoztatottságtól szenved. A munkahelyek hiánya sok tanult iráni fiataalt ösztönöz a tengerentúli munkavállalásra. Azonban Hasszán Rohani elnök 2013. júniusi megválasztása az iráni közvéleményben széleskörű, – mind a gazdasággal, mind a nemzetközi szerepvállalással kapcsolatos – pozitív várakozásokat idézett elő. A jelenlegi ciklus elején a riál és a teheráni értéktőzsde is erősödésen ment keresztül.

2016 januárjában a sikeres nukleáris megállapodás eredményeként döntést hoztak az Irán elleni szankciók eltörléséről, ami ebben az időpontban úgy látszódott, hogy jelentős gazdasági fejlődés előtt nyitja meg az utat az ország számára.

2018 májusában Donald Trump amerikai elnök azonban bejelentette, hogy az Egyesült Államok kivonul a nemzetközi megállapodásból, azzal az indokkal, hogy az amerikai kormány megítélése szerint Irán nem tartja be kötelezettségeit. Az újra bevezetett szankciók egy része 2018 augusztusában, másik része pedig 2018 novemberében lépett életbe, utóbbi érinti az iráni bankokat, a hajózást és az energetikai szektort, embargóval sújtva az olajexportot.

Trump hatalomra lépése óta azonban a világhatalmak korábban egységes frontja szétesőben van, legyen szó akár kereskedelemről, akár kollektív biztonságról. Az Iránnal kötött egyezmény többi aláírója – Németország, Franciaország, Egyesült Királyság, Kína és Oroszország –, illetve az Európai Unió elítélték az USA döntését. Az EU jelenleg egy speciális mechanizmus – valószínűleg egy barterrendszer – létrehozásán dolgozik, amely lehetővé tenné az iráni olaj és egyéb exportcikkek megvásárlását amerikai dollár nélkül. Az egység hiánya, valamint az amerikai szankciós rezsim megkerülését célzó uniós lépések, jelentős pszichológiai támogatást adnak Teheránnak, azt azonban nem akadályozták meg, hogy a külföldi vállalatok az amerikai büntetéstől félve kivonuljanak Iránból.

A Világbank 2019 őszén kiadott, Iránra vonatkozó gazdasági előrejelzése szerint az iráni gazdaság 2019/2020-as években előreláthatólag további 8,7%-kal fog visszaesni, köszönhetően főleg a külső negatív kőolaj- és földgázpiaci hatásoknak és a belső kereslet csökkenésének. Az Egyesült Államok szankciós rezsimének 2018 májusában történő újbóli bevezetését követően az iráni olajszektor mutatói 2018/2019-ben 14,0%-kal csökkentek.

Ezen időszakban (2018/2019) a gazdaság egyéb területeit illetően szintén visszaesés volt megfigyelhető (2,1%), azonban 2019 áprilisa és decembere között némileg újra javulás volt érzékelhető, a mezőgazdaság és a nem olajipari szektor 3,2%-kal nőtt.

Forrás, további hasznos információk:

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ir.html>

<https://www.tozsdeforum.hu/uzlet/gazdasag/visszaeshet-az-irani-gazdasag-95529.html>

<http://pubdocs.worldbank.org/en/355601570664054605/EN-MPO-OCT19-Iran.pdf>

Magyarország Nagykövetsége, Teherán

4. További hasznos gazdasági információk

CIA Factbook:

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ir.html>

ENSZ fejlesztési program, Humán Fejlettségi Index:

<http://hdr.undp.org/en/statistics/>

Versenyképességi Index:

<http://www.weforum.org/issues/competitiveness-0/gci2012-data-platform/>

A Világbank adatbázisa:

<http://data.worldbank.org/country/iran-islamic-republic>

Statistical Centre of Iran oldala angol nyelven:

<http://www.amar.org.ir/Default.aspx?tabid=133>

Gazdaságtörténet (Wikipedia):

http://en.wikipedia.org/wiki/Economic_history_of_Iran

ENSZ-adatok:

[http://data.un.org/CountryProfile.aspx?crName=Iran%20\(Islamic%20Republic%20of\)](http://data.un.org/CountryProfile.aspx?crName=Iran%20(Islamic%20Republic%20of))

Business Hungary országismertető

<http://exporthungary.gov.hu/orszagismertetok?orszagismerteto-iran>

Kétoldalú kapcsolatok Magyarországgal

1. Politikai, államközi kapcsolatok

- Magyarország 1939-ben vette fel a diplomáciai kapcsolatokat Iránnal (Törökországból akkreditált követtel), melyet 1951-ben megújítottunk, nagyköveti szintre emeltünk és megnyitottuk nagykövetségünket Teheránban. Az 1979-es iszlám forradalom győzelmét követően Magyarország azonnal elismerte az újonnan létrejött Iráni Iszlám Köztársaságot. A magyar-iráni kapcsolatok tartalmukban az Európai Unió Iránra vonatkozóan kialakított irányvonalát követik.
- A kétoldalú együttműködés fejlesztésében segítséget nyújthatnak a parlamenti baráti csoportok. Az iráni parlamentben 2000 nyarán, a magyar Országgyűlésben 2000 decemberében alakult meg a Magyar-Iráni Baráti Csoport. Az első találkozóra 2005 májusában került sor a magyar négypárti delegáció teheráni látogatása formájában.
- 2015. szeptember 2-án Majid Takhte Ravanchi iráni külügyminiszter helyettes látogatást tett a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarában. A látogatás során tárgyalt Dr. Parragh László MKIK elnökkel, illetve ezt követően megrendezésre került egy üzleti fórum is. Az iráni külügyminiszter-helyettes magyarországi látogatása során tárgyalásokat folytatott többek között Varga Mihály nemzetgazdasági miniszterrel is.
- 2015. november 30-án Orbán Viktor miniszterelnök vezetésével közel 100 fős üzletember-delegáció tett látogatást Teheránban. A küldöttség tagja volt Varga Mihály nemzetgazdasági miniszter, aki a magyar-iráni gazdasági kapcsolatok szempontjából három fontos dokumentumot írt alá: a kettős adóztatás elkerüléséről szóló megállapodást, beruházásvédelmi szándéknyilatkozatot, valamint turisztikai együttműködési megállapodást.
- 2016. február 19-én Szijjártó Péter külügyminiszter megbeszéléseket folytatott Akbar Szálehivel, az Iráni Iszlám Köztársaság alelnökével és az iráni atomenergia-szervezet vezetőjével, akivel megállapodott Iránnal a nukleáris együttműködés továbbfejlesztéséről.
- A 2017 februárjában tarották a magyar-iráni gazdasági vegyesbizottság első ülését, melyen több előremutató megállapodás is született.
- 2017 decemberében Varga Mihály egy üzleti delegáció keretében tett látogatást Teheránba utazott. A látogatás során egyeztetéseket folytatott Bijan Zanganeh, teheráni olajipari miniszterrel, -el és Mohammad Sariatmadari iráni ipari és bányászati miniszterrel.
- 2018 márciusában Varga Mihály Ghazizadeh Hashemi iráni egészségügyi miniszterrel folytatott találkozót.

Forrás, további hasznos információk:

<http://www.kormany.hu/hu/nemzetgazdasagi-miniszterium/hirek/ujabb-magyar-cegek-jelenhetnek-meg-az-irani-piacon>

<http://www.kormany.hu/hu/nemzetgazdasagi-miniszterium/hirek/uj-fejezet-nyilt-hazank-es-iran-gazdasagi-kapcsolataiban>

<http://www.kormany.hu/hu/kulgasztasi-es-kulugyminiszterium/hirek/magyarorszag-tovabbfejleszti-nuklearis-egyuttmukodeset-irannal>

<http://exporthungary.gov.hu/orszagismertetok?orszagismerteto-iran>

2. Gazdasági, kereskedelmi, befektetési kapcsolatok

Iránban jellemzően azok a magyar vállalkozások tudnak pozíciót szerezni, melyek megbízható helyi partnerrel (valamint elegendő kitartással) rendelkeznek, és rendszeresen személyesen is jelen vannak az országban. Míg a nagyvállalatok számára az „érzékeny” iráni piaci irányába mutatott attitűd több, globális tényező függvénye, a kkv-k kisebb kockázattal exportálhatnak Iránba.

A magyar exportszerkezetben kiemelt helyet foglalnak el a hazánkban termelő multinacionális cégek termékei, míg behozatalunk elsősorban szárított gyümölcsökből és olajosmagvakból áll (eseti jelleggel került sor iráni kőolajvásárlására 2016-ban és 2018-ban).

2015 óta magas szintű politikai és gazdasági (üzleti) delegációk több kölcsönös látogatására került sor, illetve 2015-2018 között felállt a Magyar-Iráni Gazdasági Vegyesbizottság, hatályba lépett a kettős adóztatás elkerülését célzó egyezmény, a ratifikáció stádiumában van a beruházásvédelmi megállapodás, illetve jelentősen fejlődött a vízumkiadás.

Az iráni cégekkel, szervezetekkel történő kapcsolatfelvétel egyik legkézenfekvőbb módja a kiállításokon, vásárokon történő részvétel. Teheránban évente-kétévente gyakorlatilag minden szektorban jelentős eseményeket szerveznek, melyen az utóbbi két évben magyar kiállítók is egyre nagyobb számban jelentek meg.

Forrás:

<http://exporthungary.gov.hu/download/5/35/52000/Irán.pdf>

A magyar-iráni külkereskedelem áruszerkezete (M USD)

Megnevezés	Kivitel				Behozatal				Egyenleg			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Összesen	628,56	952,51	877,43	868,32	240,56	190,87	202,21	243,74	387,99	761,64	675,21	624,57
Élelmiszer, ital, dohány	2,31	3,85	3,65	4,82	1,34	1,66	2,00	4,56	0,96	2,19	1,64	0,26
Nyersanyagok	0,37	0,81	1,28	1,44	3,98	2,81	1,86	5,75	-3,60	-2,00	-0,57	-4,317
Energiahordozók	0,0039	0,27	0,06	0,009	0	0	0	0	0	0,27	0,06	0,009
Feldolgozott termékek	82,00	114,10	133,01	128,46	38,06	64,98	73,47	70,41	43,94	49,12	59,53	58,04
Gépek, gépi berendezések	543,86	833,46	739,42	735,99	197,17	121,40	124,87	165,28	346,68	712,05	614,54	570,71
Forrás: KSH												

2.1. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Közel-Kelet és Észak-Afrika Tagozatának szerepe a kereskedelmi kapcsolatok fejlesztésében

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) [Közel-Kelet és Észak-Afrika Tagozata](#) 1999-es megalakulása óta segíti a térség iránt érdeklődő vállalatok tevékenységét és kimagasló szerepet játszik a két ország gazdasági kapcsolatainak fejlesztésében. A Közel-Kelet és Észak-Afrika Tagozat fő törekvése, hogy a térség súlya a magyar külgazdasági stratégiában megfelelő figyelmet kapjon. Ennek érdekében lobbitevékenységet folytat az államigazgatás irányában, illetve lehetőséget biztosít a tagvállalatoknak a közvetlen vállalati kapcsolatok fejlesztésére.

Tagvállalatai számára a Tagozat különböző területeken igyekszik segítséget nyújtani. A legfontosabb feladat az üzleti lehetőségek bővítése: ennek érdekében üzletember-találkozókat, tájékoztató fórumokat szervez, és igyekszik információkkal segíteni a cégeket.

Legfontosabb események:

- 2005-ben Együttműködési Megállapodás (MoU) aláírására került sor az Iráni Kereskedelmi, Ipari, Bányászati és Mezőgazdasági Kamarával.
- 2013 áprilisában a Teheráni Kereskedelmi, Ipari, Bányászati és Mezőgazdasági Kamara (Tehran Chamber of Commerce, Industries Mines and Agriculture) magas szintű üzleti delegációval Budapestre látogatott. Ebből az alkalomból a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara magyar-iráni gazdasági fórumot és üzletember-találkozót szervezett.
- Egy évvel később a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) szervezésében, a teheráni magyar nagykövetség együttműködésében Miklóssy Ferenc MKIK alelnök vezetésével 19 tagú üzletember-delegáció utazott ki Iránba, 2014. október 19-23 között. A látogatás célja a magyar-iráni gazdasági kapcsolatok erősítése és bővítése volt.

A térség országaival 2015 és 2020 között megkötött Együttműködési Megállapodások (MoU) listája

Ország	Kamara	Év
Algéria	Algériai Kereskedelmi Kamara	2016, 2017
Egyesült Arab Emirátusok	Dubai Kereskedelmi és Iparkamara	2016
Egyiptom	Abu Dhabi Kereskedelmi és Iparkamara	2018
Jordánia	Egyiptomi Üzletemberek Szövetsége	2015
Omán	Jordániai Európai Üzleti Szövetség	2017
Palesztina	Jordán Ipari Kamara	2017
	Ománi Kereskedelmi és Iparkamara	2019
	Palesztin Kereskedelmi, Ipari és Agrárkamarak Szövetsége	2016

Elérhetőség:

MKIK Közel-Kelet és Észak-Afrika Tagozat

Elnök: Miklóssy Ferenc MKIK alelnök, Hajdú-Bihar megyei KIK elnöke

Koordinátor: Lázár Viktor

MKIK - Nemzetközi Igazgatóság

e-mail: lazar.viktor@mkik.hu

honlap: <https://mkik.hu/index.php/bemutatkozas-kozel-kelet-es-eszak-afrika-tagozat>

Tel: +36 1/474 5131

Fax: (1) 474-5149

Jogi, szabályozási környezet

Irán jogrendszere a polgári jog és az iszlám jog keveréke. Az alábbiakban néhány jellegzetes üzleti szempont alapján csoportosítva közöljük a vonatkozó szabályozási jellemzőket.

1. Export Iránba

- Iránban az import engedélyhez kötött, melyet a hatóságok csak iráni bejegyzésű vállalat számára adnak ki. A behozatali szabályok és az egyes tarifák mértéke alapvetően átláthatatlan és napról napra változik, a hatóságok jogalkalmazása gyakran kiszámíthatatlan. A kormányzat időről-időre azonnali hatályú import tilalmakat vezet be egyes termékcsoportokra, jellemzően minden előzetes tájékoztatás nélkül. Tovább nehezíti a behozatalt a közigazgatás minden területét átszövő korrupció, illetve a „kivételezett” helyi vállalkozások előnyhöz juttatása a külföldi cégek kárára. Az importengedélyezés egyes szabályai megtalálhatók a www.tpo.ir honlapon (sajnos nem naprakész).
- A vámszabályok szerint az országba nem lehet bevinni alkohol tartalmú italokat, narkotikumokat, szerencsejátékhoz használt eszközöket továbbá az iráni rendszer ellen irányuló írásokat, dokumentumokat.
- Irán nem engedélyezi azon termékek importját, melyek hazai termékként megtalálhatóak a belföldi piacokon.
- A vámok általában 10-15% körüliek. A szabadkereskedelmi övezeteken belül vámmentesség van érvényben.

- Az ideiglenesen importált termékek adó- és vámmentességet élveznek.
- Minden Iránba exportált terméknek egy, az anyaország iráni nagykövetsége és az anyaország kereskedelmi kamarája által elindított azonosítási folyamatban kell részt vennie.
- 2010 márciusától minden, az országba importált terméknek rendelkeznie kell a nemzetközileg elfogadott vonalkóddal, és az úgynevezett „Iran Code”-dal, ami a belföldi azonosítást teszi lehetővé

Forrás, további hasznos információ:

<http://old.iran-daily.com/1388/12/11/MainPaper/3630/Page/4/Index.htm>

<http://www.irantradelaw.com/wp-content/uploads/2010/03/Irans-Foreign-Trade-Regime-Report.pdf>

<http://edition.presstv.ir/detail/107765.html>

<http://presstv.com/detail/238696.html>

<http://www.iran-tour.org/Iran/Customs.html>

<https://hungary.mfa.gov.ir/en/GeneralCategoryServices/9517>

2. Import Iránból

Irán az általa exportált termékekre teljes adómentességet biztosít.

Az adózásról bővebben az alábbi linkeken olvashat (angol nyelven):

Iranian National Tax Administration:

<http://en.intamedia.ir/pages/default.aspx>

Investiniran.ir:

http://www.investiniran.ir/OIETA_content/media/image/2012/10/2441_orig.pdf

További hasznos információk:

<https://hungary.mfa.gov.ir/en/GeneralCategoryServices/9517>

3. Vállalatalapítás

- Minden olyan külföldi befektető adóköteles Iránban, akinek van az országból származtatható jövedelme. Ez az adó az adóköteles jövedelem 25%-át jelenti.
- Adócsökkentési lehetőségek széles körben igénybe vehetők.
- Külföldi állampolgár jogosult az országban cégalapításra, viszont a cégben jegyzett tulajdonrésze nem érheti el az 50 %-ot.
- Befektető tevékenységnél ezt a határt túl lehet lépni. Ebben az esetben a befektetést a megfelelő törvényre (Foreign Investment Promotion and Protection Act) hivatkozva kell engedélyeztetni.
- Leányvállalatok és cégképviseltek esetén a következő kritériumoknak kell megfelelni: a cégnek, amelyik leányvállalatot vagy képviselőt akar nyitni regisztrált jogi személynek kell lennie anyaországában; vállalkozásokról szóló kétoldali egyezmény szükséges Irán és az anyaország között; ezen irodáknak a vezetését állandó iráni lakcímmel rendelkező személynek vagy személyeknek kell ellátniuk.
- Mindezek mellett a törvények a külföldi vállalatokat csak bizonyos tevékenységi körökben engedik létrejönni. Ha a cég profilja összefér e tevékenységi körök egyikével,

működhet az országban. E kategóriák a következők: a vállalat termékeket vagy szolgáltatásokat értékesít az iráni állampolgároknak; a vállalat élő szerződéssel rendelkezik egy iráni féllel, és a projekt érdekében az országban kell létrehoznia egy jogi személyt; befektetés céljából; a vállalat élő, közös szerződéssel rendelkezik egy iráni féllel egy harmadik országbeli projekt kivitelezéséről; a vállalat tevékenysége támogatja az iráni exportot; a vállalat műszaki, technikai tudást közvetít vagy ad át az országnak; a vállalatnak élő szerződése van az iráni kormánnyal, vagy különleges engedélye egy iráni hatóságtól (általában ezen engedélyek a banki szolgáltatásoknál, logisztikai tevékenységeknél elengedhetetlenek).

- Egy leányvállalat alapítása esetében a következő dokumentumokat minden esetben be kell adni a Cég Regisztrációs Szervezethez (Organization for Company Registration, hasonló funkciót tölt be, mint a magyar Cégbíróság): kitöltött regisztrációs ív; a tevékenység tervezete; az anyacég hitelesített cégkivonata; az anyacég hitelesített alapító dokumentuma; az anyacég legfrissebb, hitelesített pénzügyi beszámolója; az állammal való partnertevékenység esetén az azt igazoló szerződés is szükséges.
- Egy képviseleti iroda esetében a következő dokumentumokat kell beadni a Cég Regisztrációs Szervezethez: az anyacéggel kötött képviseleti szerződés; természetes személy esetén azonosító iratok, jogi személy esetén az anyacég alapító dokumentuma; az anyacég cégkivonata; a tevékenység tervezete; az anyacég legfrissebb pénzügyi jelentése; az állammal való partnertevékenység esetén az azt igazoló szerződések is szükségesek.
- Sok országhoz hasonlóan Iránban is működnek szabadkereskedelmi övezetek. E térségeknek a fő feladatuk a gazdasági növekedés biztosítása, befektetések támogatása, aktív jelenlét a hazai valamint a nemzetközi piacokon, termékek és szolgáltatások előállítása és a foglalkoztatottság növelése. Az állam ezen övezeteknek széleskörű jogokat és könnyítéseket biztosít, például a munkatörvényben, banki és pénzügyi rendszerben, biztosításokban és vámokban. Az ország szabadkereskedelmi övezeteiben külön igazgatási hatóság található (High Council of Free Trade-Industrial Zone).
- Ha a külföldi vállalat tevékenysége egy ilyen szabadkereskedelmi övezetben történik, a külföldi befektetőkről szóló törvény (Foreign Investment Promotion and Protection Act) vonatkozik rá, ami számos pontban könnyíti meg a vállalat alapítási- és regisztrációs procedúrát.

Forrás és további hasznos információ:

Magyarország Nagykövetsége

<http://www.irxp.com/laws/>

Irán Gazdasági Minisztériuma:

<http://www.mefa.ir/>

Foreign Investment Promotion and Protection Act:

<http://www.atiehassociates.com/law/FIPPA.pdf>

A Világbank és a Nemzetközi Pénzügyi Társaság „Doing Business” adatbázisa:

<http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/iran/>

Az iráni szabadkereskedelmi övezetek honlapja:

<http://www.freezones.ir/Default.aspx?tabid=137>

4. Egyéb

Irán szerzői jogokról szóló [törvénye](#) 1970-ben lett elfogadva és hatályba léptetve. A törvény részletesen értekezik a szerzők és műveik védelméről, a védelem időtartamáról és az esetleges büntető intézkedésekről.

Továbbá az ország 2002 óta a WIPO (World Intellectual Property Organisation) tagja, ez idő alatt számos [egyezményt](#) írt alá a szellemi tulajdon védelmében.

Ingyenhasználat

Az országban ingatlant külföldi állampolgár csak kormányzati engedéllyel vásárolhat. Bizonyos esetekben ezen engedélyen felül a Miniszterek Tanácsának megerősítése is szükséges.

Forrás:

<http://www.globalpropertyguide.com/Middle-East/Iran/Landlord-and-Tenant>

Tudnivalók a vállalatalkapításról:

A Világbank és a Nemzetközi Pénzügyi Társaság „Doing Business” adatbázisa:

<http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/iran/>

Általában a jogról:

Princeton University Iran Data Portal:

<http://www.princeton.edu/irandataportal/laws/>

World Intellectual Property Organization (WIPO):

http://www.wipo.int/directory/en/details.jsp?country_code=IR

Pars Times jogi információk:

http://www.parstimes.com/law/Iran_law.html

Iran Primer:

<http://iranprimer.usip.org/resource/islamic-judiciary>

Ingyenhasználat:

Ingyenhasználat:

<http://iranestate.com/en/properties/buy>

Globalpropertyguide.com:

<http://www.globalpropertyguide.com/Middle-East/Iran/Landlord-and-Tenant>

Vállalatfinanszírozás, üzletfejlesztés

1. EXIM országkockázati besorolás

Az EXIM 2020. májusától hatályos országkockázati besorolása és a biztosíthatósági szabályok szerint Irán a 7-es kategóriába esik, tehát nem finanszírozható.

Forrás:

<https://exim.hu/kondiciok/orszagkockazatok/exim-altal-minositett-orszagok-listaja>

2. Helyi fejlesztési bank

Export Development Bank of Iran

Cím: Tose'e tower, Corner of 15th st., Ahmad Qasir Ave., Argentina sq., Tehran, Iran

Tel: (+9821)88702140-8

Fax: (+9821)88716949

E-mail: info@edbi.ir

Web: <http://www.edbi.ir/>

3. Helyi befektetésösztönzési szervezetek

Irán hivatalos, központi befektetés ösztönző szervezete az 1975 óta működő [OIETAI](#) (Organization for Investment Economic and Technical Assistance of Iran).

Irán Ipari, Bányászati és Kereskedelmi Minisztériumának kereskedelem fejlesztési szervezete ([TPO](#)).

4. Üzletfejlesztés, kamarai hálózat

Az iráni kamarai hálózat kiterjedtnek mondható. Kereskedelmi kamarák a nagyobb városokban találhatóak meg. Az őket összefogó Iráni Kereskedelmi Kamara Teherán székhelyű, és fő feladata, hogy megkönnyítse a gazdasági növekedést, és enyhítse az ebből adódó feszültségeket.

A kereskedelmi kamarákat az Iráni Kereskedelmi-, Ipar-, Bányászat- és Mezőgazdasági Kamara ([ICCIMA](#)) tömöríti.

Az iráni kereskedelmi kamarák elérhetőségei:

1. [Teherán](#)
2. [Mashhad](#)
3. [Isfahan](#)
4. [Tabriz](#)
5. [Shiraz](#)

5. Tenderlehetőségek

- [Tendersinfo](#)
- Iráni Tenderek Hivatala ([Iran Tender Company](#))

Praktikus információk

1. Nagykövetségek és konzuli hivatalok

Magyarország nagykövetsége, Teherán

Rendkívüli és meghatalmazott
nagykövet:
Külgazdasági attasék:

Varga-Haszonits Zoltán

Kárteszi Nándor
(e-mail: NKarteszzi@mfa.gov.hu)

Gyombolai Zsolt
(e-mail: Zsolt.Gyombolai@mfa.gov.hu)

Nagykövetség címe:

Tehran, Darrous, Hedayat Sq., Shadloo utca 10.

Telefonszám:

(00 98) (21) 2255-0460, 2255-0452

Fax:

(00 98) (21) 2255-0503

E-mail:

mission.thr@mfa.gov.hu

Web:

<https://teheran.mfa.gov.hu/>

Irán Nagykövetsége, Budapest

Rendkívüli és meghatalmazott
nagykövet:

Nafez Arefi Hamid Reza

Nagykövetség címe:

1143 Budapest, Stefánia út 97.

Telefonszám:

06 1 460 9260

Fax:

06 1 326 8100

E-mail:

iranemb.bud@mfa.gov.ir

Web:

<https://hungary.mfa.gov.ir/en>

2. Beutazási feltételek

- Iránba magyar állampolgárok az Iráni Iszlám Köztársaság budapesti nagykövetsége által kiadott vízummal utazhatnak be. Az utazni szándékozóknek szükséges legalább 6 hónapig érvényes útlevelemmel, retúr repülőjeggyel, pénzügyi fedezettel, biztosítással rendelkezniük. A vízum indokolt esetben egy alkalommal meghosszabbítható. A kérelmezőnek azonban rendelkeznie kell a visszaútra szóló repülőjeggyel, amelyen a kiutazás dátuma is szerepel és az útlevelemnek legalább még további 6 hónapig érvényesnek kell lennie.
- Visszaigazolt, az utazás teljes időtartamát lefedő szállásfoglalási igazolás vagy kötelezettségvállaló meghívólevél/szponzori nyilatkozat szükséges ahhoz, hogy valaki érkezéskor igényeljen vízumot.
- A munkavállalási engedélyt a munkáltató intézi, ezt követően az Iráni Iszlám Köztársaság budapesti nagykövetségén kell munkavállalási vízumot kérni. Javasolt, hogy a munkavállaló megérkezését követően jelentkezzen be Magyarország teheráni nagykövetségén.

Forrás:

<http://konzuliszolgalat.kormany.hu/azsia?iran>

3. Egészségügyi helyzet

- A közegészségügyi és higiénias viszonyok kielégítőek. Az egészségügyi ellátás elérhetősége és színvonala a nagyobb városokban megfelelő, vidéken nehezebb jó minőségű orvosi ellátást találni. Kötelező védőoltás nincs, a diftéria, tetanusz, tífusz elleni, valamint a Hepatitis-B védőoltás ajánlott. Bár a csapvíz az ország nagy részén egészségesnek mondható, az utazóknak fogyasztásra mégis inkább a palackozott víz ajánlott, annál is inkább, mivel gyakran üti fel a fejét kolera járvány. Irán a madárinfluenza szempontjából a viszonylag magas rizikójú országok közé tartozik, mivel a vad- és költöző madarak milliói érintik az országot vándorlásaik idején.
- A nagyvárosok súlyos légszennyezettsége miatt a légúti betegségekben szenvedőknek (asztma, allergia, stb.) fel kell készülniük esetleges nehézségekre. A légszennyezettség szintje magas, esetenként akár több napra is elrendelhetik a közintézmények, iskolák bezárását. Ez leginkább késő ősszel és télen fordul elő.

Forrás:

<http://konzuliszolgalat.kormany.hu/azsia?iran>

4. Közbiztonság

Irán – a turisták által látogatott helyeken (mint pl. Teherán, Iszfahán, Shiráz, Perszepólisz, Kasán) – európai összehasonlításban is átlagos biztonságúnak tekinthető. Problémaforrás lehet azonban a kommunikációs nehézség (csak kevesen beszélnek idegen nyelvet), az iszlám öltözködési és egyéb előírások esetleges megsértése. A csoportos utazás (akár csak néhány fő együtt utazó turista) biztonságosabb, ezért javasolt.

Új bűnözési módként terjed a zsebtolvajlás, valamint a táskalopás. Amennyiben eltulajdonítják az értékeket, a károsultnak azonnal fel kell keresnie a legközelebbi rendőrsöt, hogy ott jegyzőkönyvet vegyenek fel az eseményről.

Irán egyes területei utazás és ott tartózkodás szempontjából az „I. nem javasolt” kategóriába tartoznak. Az ország többi része utazás és ott tartózkodás szempontjából a „II. Fokozott biztonsági kockázatot rejtő országok és térségek” kategóriába tartozik.

Forrás, részletek:

<http://konzuliszolgalat.kormany.hu/azsia?iran>

5. Infrastruktúra, közlekedés

Az iráni közlekedési szokások jelentősen eltérnek az Európában megszokottól. A 15 millió lakosú Teheránban 3-4 millió gépjármű (és egymillió motorkerékpár) közlekedik, amelyek többsége műszakilag elavult. A rendkívül zsúfolt teheráni utakon ezért gyakoriak a balesetek. Az úthálózat minősége általában jó, és a városokon kívül viszonylag gyér az autóforgalom. Itt a kockázatot elsősorban a sebességhatárok be nem tartása, az

elsőbbségadás nélküli behajtás az autóutakra, a szabálytalan előzés és esetenként még a forgalommal szemben történő haladás is jelenti (a közúti balesetek számát, súlyosságát tekintve a statisztikák szerint Irán sajnos a negatív rekorderek közé tartozik).

Iránban a nagy távolságok miatt a nagyobb városokat rendszeres légi járatok kötik össze. Repülőgép-szerencsétlenség ugyan viszonylag ritkán fordul elő, ám a jelentős részben elavult géppark alkatrészellátásának megoldatlansága miatt, (a gépek egy részét még az 1979-es forradalom előtt vásárolták az Egyesült Államoktól, ezekhez az embargó miatt igen nehéz alkatrészeket beszerezni) nem zárható ki a légi közlekedés biztonságának romlása.

Az ország egészét behálózó távolsági buszjáratok és a nagyobb városokba közlekedő vonatok megbízhatóak és olcsók.

Forrás:

<http://konzuliszolgalat.kormany.hu/azsia?iran>

6. Repülőterek

Iránban több nemzetközi repülőtér is található, a legnagyobb légikikötő a teheráni Tehran Imam Khomeini International Airport, mely összeköttetést biztosít több mint 27 országgal. Budapestről nem indul közvetlen járat Iránba. Az ország nemzeti légitársasága az [Iran Air](#).

Forrás:

http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_airports_in_Iran

7. Banki szolgáltatások elérhetősége

- Az iráni bankrendszer külföldi vállalkozások számára jelenleg gyakorlatilag használhatatlan, és nem áll összeköttetésben a nemzetközi rendszerekkel (azaz tranzakciót bonyolítani Irán és európai országok között pillanatnyilag szinte lehetetlen), akkreditívek használata nehézkes, legtöbbször nem lehetséges. Az iráni rial (IRR) árfolyamának 2018 tavaszán bekövetkezett beszakadása és folyamatos zuhanása az iráni importőröknek rendkívüli problémát jelent, az ország egésze súlyos valutahiánnyal és likviditási gondokkal szembesül. Magyar cégeknek azt javasoljuk, hogy lehetőleg iráni cégek harmadik országbeli leányvállalataival szerződjenek, illetve újpartnerekkel szemben törekedjenek előfizetéses konstrukcióról megállapodni. Iránban nem létezik nyilvános cégadatbázis, és tekintettel a szankciós rezsimre, fontos, hogy külföldi cégek véletlenül se működjenek együtt szankcionált entitással. A kamarák kötelezően csak a nemzetközi kereskedelmi engedélyt kiváltó vállalkozásokat regisztrálják, a partnerek alaposabb ellenőrzésének módja ezért helyi ügyvédi irodák, üzleti tanácsadó cégek bevonásával tud megtörténni. Kiemelendő, hogy Iránban a nemzetközi szerzői jogi és iparjogvédelmi garanciák nem érvényesek, és helyi vállalkozások hajlamosak visszaélni azzal, ha egy külföldi brand képviseleti jogát egyszer bejegyezték számukra – ekkor gyakran a jogtulajdonos külföldi cég később elveszítheti saját terméke terjesztésének jogát.
- Iránban kiterjedt kereskedelmi banki hálózatot találhatunk.

- Helyi bankok például: Bank Saderat Iran, Pasargad Bank, Bank of Industry and Mine, Mellat Bank, Tejarat Bank, Bank Melli Iran, Bank Sepah, Post Bank of Iran, Keshavarzi Bank, Bank Maskan, Export Development Bank of Iran, Cooperative Development Bank (Tose'e Ta'avon Bank), Gharzolhasaneh – Mehr Iran Bank, Ayandeh Bank Sarmayeh Bank, Parsian Bank, EN Bank, Sina Bank, Karafarin Bank
- Külföldi bankok is működnek az országban, például: Europäisch-Iranische Handelsbank (The Iran-Europe Commercial Bank), Future Bank, Islamic Development Cooperation and Regional Invest Bank
- A bankfiókok Teheránban általában 7:30-tól 15:30-ig vannak nyitva szombattól szerdáig, csütörtökön 7:30-tól 13:30-ig. Az ország többi városában szombattól szerdáig 7:30-tól 13:30-ig, csütörtökön 7:30-tól 12:30-ig
- Az országot érintő nemzetközi szankciók miatt az állami bankok többsége gyakorlatilag nem képes külföldi (nyugati) tranzakciókat bonyolítani.
- Iránban nem használhatók a nemzetközi bankkártyák.
- A banki ügyintézés perzsa és angol nyelven folyik.
- Magánszemélyek esetén számlanyitáshoz útlevele, kettő darab igazolványképre és minimum 100 dollár értékű befizetésre van szükség
- Jogi személyek esetén számlanyitáshoz a cég alapítását igazoló dokumentumra, a cég alapszabályzatára és a cég nevében aláíró személyek igazolására van szükség.
- A rövid lejáratú betétek napi kamatozásúak, a kamatot minden hónap végén állapítják meg. A legalacsonyabb leköthető összeg: 1000 dollár vagy 1000 euró.
- A hosszú lejáratú betétek évente kamatoznak. A legalacsonyabb leköthető összeg: 1000 dollár.

Forrás, további hasznos információk angol nyelven:

[http://www.bmi.ir/\(S\(rmpkgf55rxpdfeixebaiuix\)\)/En/BMIServicesShow.aspx?sid=129](http://www.bmi.ir/(S(rmpkgf55rxpdfeixebaiuix))/En/BMIServicesShow.aspx?sid=129)

<http://exporthungary.gov.hu/download/5/35/52000/Irán.pdf>

http://en.wikipedia.org/wiki/Banking_and_insurance_in_Iran

<http://bmi.ir/En/default.aspx>

Kultúra

1. Üzleti etikett, tárgyalási szokások

- A bemutatkozás szigorúan azonos neműek közt történik. A köszöntéseknek szeretetteljeseknek kell lenniük. Egy közösségi eseményen a férfiak arcon csókolják a másik férfit, a nők pedig a nőket. Hogyha utcán találkozik a két fél, akkor a kézfogás a gyakoribb.
- A leggyakoribb üdvözlés a „salaam alaykum” vagy egyszerűbben „salam” (béke).
- Az irániak számos alkalommal ajándékoznak egymásnak. Ilyen lehet például akár egy sikeres időszak a magán- vagy üzleti életben.
- Az irániak jobban szeretnek olyanokkal üzletet kötni, akiket már ismernek, emiatt az üzletkötés előtt szívesen ápolják a személyes kapcsolatokat.

- Gyakran fontosabb az ismeretség, mint az egyéni tudás, tehát az üzleti élet szempontjából létfontosságú a kapcsolati tőke.
- A tárgyalási időpontokat legalább 4-6 héttel a találkozó előtt le kell fixálni.
- Az első találkozó általában nem üzlet központú, nagy hangsúlyt fektetnek a partner megismerésére.
- A találkozók sokszor rövidebb időre megszakadnak, ilyenkor célszerű türelmesen várni. Nem szabad a találkozókat siettetni, mivel ez a fajta magatartás bizalmatlanságot szülhet az iráni felekben.
- Az irániak gyakran mutatják ki érzelmeiket, még akár a tárgyalót is elhagyhatják, tárgyalópartnerük véleménye megváltozásának érdekében.
- Továbbá számos alkalommal – amikor tudják, hogy partnerüket szoros határidő köti – időhúzó taktikával élnek.
- A cégek hierarchikus felépítésűek. Élükön mindig vagy egy vezető áll, vagy egy vezető tanács.
- Mivel az irániak jórészt a külső alapján döntenek, elengedhetetlen az elegáns öltözet.
- A férfiaknak sötét, konzervatív stílusú öltönyök ajánlottak. Az irániak nem hordanak nyakkendőt, de annak viselete nem okoz problémát
- A nőktől a visszafogott öltözetet várják el. Fontos a haj eltakarása.
- A keleti kultúrában kisebb a fizikai személyes szféra, mint a nyugatiban, elhúzódni pedig udvariatlanságnak számít.
- Megnevezések: agha (úr) használatos a férfiakra. A keresztnév elé és mögé is tehető, agha-yeh a vezetéknév előtt szerepelhet; khanom (asszony) használatos a nőkre. Szintén a keresztnév elé és mögé is tehető, khanom-eh a vezetéknév előtt szerepelhet.
- Csak a közeli barátok és a családtagok használják a másik keresztnévét a megszólításához.
- Névjegykártya cserélés csak a felsőbb szintű vezetők közt történik. Mivel a rang nagyon fontos, ügyelni kell, hogy a kártyán szerepeljen a tárgyalófél cégben betöltött pozíciója.
- A névjegykártya mindenképpen legyen lefordítva perzsa (farsi) nyelvre is.
- Az irániak jellemzően kemény tárgyalók, alkudozás során igyekeznek partnereiket meggyőzni, kompromisszumra nehezen hajlandók. A helyi üzleti kultúrából gyakran hiányozni látszik a hosszabb távú megfontolás és a „win-win” helyzet felismerése, így az európai üzletemberek részéről kitartás és többszöri próbálkozás - esetenként más partnerekkel - javasolt.
- A férfiak nem foghatnak kezét hölgyekkel, ezért kerülni kell bemutatkozásnál a kéznyújtást.

Forrás:

<http://exporthungary.gov.hu/download/5/35/52000/Irán.pdf>

2. Fontosabb ünnepek

Ramadán hónap: a böjti hónap idején hajnaltól kora estig nyilvános helyen mindenki számára tilos az étel- és italfogyasztás, valamint a dohányzás. A Ramadán alatt fokozottan ajánlatos tekintettel lenni a vallási érzületből származó érzékenységre. Ha valaki a szent hónap idején a helyiek szeme láttára eszik, iszik vagy dohányzik, ennek akár

jogkövetkezményei is lehetnek. A Ramadán alatt nappal a magasabb kategóriájú szállodákon, éttermeken kívül nincs étel- és italkiszolgálás; nyilvános helyen tilos enni, inni vagy dohányozni.

Állami ünnep: perzsa újév.

Nemzeti ünnep: április 1. (függetlenné válás évfordulója).

A vallási ünnepek időpontjai évről évre változnak.

Forrás, és további információ angol nyelven:

<http://www.timeanddate.com/holidays/iran/>

3. Vallás, vallási szokások

Iránban az iszlám a hivatalos vallás, a lakosság 99%-a iszlám hitű (megnevezés: muszlim, és nem mohamedán), 5%-uk ezen belül a szunnita ághoz, 95%-uk pedig a síita ághoz tartozik. Az iszlám vallás, vagy a próféták megsértése igen súlyos bűnnek számít. A mecsetekbe való belépés néhány kivétellel csak muszlimok számára megengedett. A muszlimok napi öt alkalommal imádkoznak és a Korán parancsait követik, mely tiltja az alkoholt, a sertéshúst, a kagyló- és rákfélék fogyasztását. Ilyen termékeket nem célszerű állami vagy vallási alkalmazottak előtt fogyasztani. A közterületen történő alkoholfogyasztás tilos.

Islám köztársaság lévén Iránban több téren is a vallási előírások irányadók: hölgyek számára a combközépig érő laza „kabátka” és a haját fedő kendő viselése kötelező, az országban az alkoholfogyasztása illegális, nők és férfiak között a kézfogás nem szokásos, stb. A síita iszlám ünnepek munkaszüneti napok, a hétvége csütörtök-péntekre esik, amikor a hivatalos ügyintézés szünetel.

Forrás, további hasznos információk:

<http://konzuliszolgalat.kormany.hu/azsia?iran>

4. Történelmi áttekintés

Az első iráni síita iszlám államot a Szafavida-dinasztia (1501–1722) első tagja, Iszmáil sah alapította. A Szafavida-dinasztia jelentős politikai hatalom volt, számos kétoldalú államközi szerződés részese. A Szafavidák hatalmuk csúcsát Nagy Abbász uralkodása idején érték el. A dinasztia gyakran került összeütközésbe a törökökkel, az üzbég törzsekkel és a portugálokkal. 1722-ben afgán lázadók legyőzték Szultán Huszajn sahot, ezzel elbukott a Szafavida-dinasztia. 1735-ben Nádir sah kiszorította az afgánokat Iszfahánból. Őt 1750-ben a Zand, majd a Kádzsár-dinasztia követte. Az ismétlődő külső támadások és saját korrupciója meggyengítette az utóbbit. 1906-ban alkotmányos forradalom tört ki, összehívták az első országgyűlést, bevezették az alkotmányos királyságot.

1921-ben az erőtlén kormányt brit ösztönzésre egy Atatürkök példaképeként tartó tiszt, Reza Pahlavi megdöntötte, és 1925-ban sahhá kiáltotta ki magát, megbuktatva a Kádzsárokat. Az 1941-ig regnáló Pahlavi a török reformokat kívánta átültetni Iránba, ezért keményen harcolt a külföldiek által felszerelt nomádok és a befolyásos síita egyház ellen. Heves iszlámellenessége feltétlen nyugatbarátságban, az ókori – pogány – perzsa kultúra

felélesztési kísérleteiben és a síita klérus elleni megtorlásokban csapódott le, amivel rendkívül népszerűtlenné vált alattvalói körében. 1941-ben a britek és szovjetek megszállták az országot, hogy a második világháborúban az iráni vasútkapacitást használják, a németbarát sahot pedig kényszerítették, hogy a fia, Mohamed Reza Pahlavi javára lemondjon. 1953-ban Irán miniszterelnökét, Mohammed Mosszadeket – akit két alkalommal is képviselőnek választottak (1923 és 1944), majd 1951-től az ország miniszterelnöke volt – államcsínnyel távolították el a hatalomból. Ezt a brit és az amerikai titkos ügynökségek szervezték meg („Ajax-hadművelet”).

Moszaddek bukását követően a sah egyre keményebb eszközökkel kormányzott. Az Egyesült Államok és az Egyesült Királyság hathatós támogatását élvezve ugyan tovább modernizálta az iráni ipart, de nem tartotta tiszteletben a szabadságjogokat. Uralma végül 1979-ben az iráni forradalomba torkollott, melynek során rezsimjét megdöntötték. Különböző csoportok több mint egy éves küzdelme után végül iszlám köztársaság alakult Khomeini ajatollah vezetésével, aki a tömegek támogatását is élvezte.

Az új teokratikus politikai rendszer vallási alapú reformokat hajtott végre, külpolitikájában nyugatellenes volt. Irán különösen távolságtartóvá vált az Egyesült Államokkal szemben az 1953-as puccsban való részvétele okán, amely megdöntött egy választott kormányt, hogy a sah elnyomó rezsimjével cserélje fel azt. Emellett Irán nyilatkozatot tett arról, hogy nem ismeri el Izrael állam létezését. Az új kormány támogatott különféle csoportokat, melyet a nyugati világ nagy része fundamentalistaként könyvel el. Ennek következtében bizonyos országok, közöttük az Amerikai Egyesült Államok Iránt ellenséges hatalomként tartják számon.

1980-ban – az Egyesült Államok által erőteljesen támogatott – Irak megtámadta Iránt. Az iraki hadsereg kezdeti sikerei ellenére 1982-re az iráni csapatok sikeresen viaszorították támadóikat. A háború 1988-ig folytatódott, egyik állam sem érte el célját.

A 2000-es években Iránt az Egyesült Államok és a Nemzetközi Atomenergia-ügynökség is azzal bírálta, hogy atomprogramja során nukleáris fegyverek kifejlesztésén dolgozik. A nyugati államok Irán elleni gazdasági szankciókkal próbálták ez ellen tenni, melyek részeként az EU 2012 szeptemberében felfüggesztette az iráni olajimportot.

Jelenleg a reformisták és a konzervatívok között vita folyik az ország jövőjéről, az iszlám rendszer keretein belül. 2013 nyarán Haszan Rohani, a mérsékeltek és reformpártiak jelöltje lett Irán következő köztársasági elnöke. 2013 novemberében Irán elfogadta, hogy jelentősen csökkenti uránkészleteit, és ennek nyomán a Nyugattal való kapcsolata is javult. 2015-ben 21 hónapig tartó egyezkedés után az USA és Irán mellett Nagy-Britannia, Franciaország, Németország, Oroszország, Kína és az Európai Unió írt alá egy megállapodást az országgal. Irán a nagyhatalmakkal kötött szerződésben vállalta a hadi célokra felhasználható programjainak leállítását, illetve lassítását, elismerte a Nemzetközi Atomenergetikai Ügynökség (NAÜ) ellenőrzési jogát. Cserébe a nemzetközi közösség feloldotta a legsúlyosabb szankciókat, például az olajexport tilalmát és a külföldi bankbetétek befagyasztását, bár a sokrétű korlátozások egy része a tanulmány lezárásának pillanatáig érvényben maradt valamilyen formában. 2018 májusában Donald Trump amerikai elnök bejelentette, hogy az Egyesült Államok kilép a 2015-ben kötött iráni atomalkuból. Trump azzal indokolta a lépést, hogy az USA nem tolerálja Irán kibertámadásait, ballisztikus rakétatesztjeit, valamint azt, hogy szélsőséges fegyveres

csoportokat támogatnak a Közel-Keleten. 2018. november 5-től az Egyesült Államok újból életbe léptette Iránnal szemben az összes olyan gazdasági szankciót, amit a 2015-ben kötött atomalku keretében függesztettek fel. A nemzetközi korlátozások a gazdaság sok területét érintik a húzóágazat olajkereskedelemtől a hajózáson és a hadiparon át a pénzügyi szféráig.

Az amerikai-iráni politikai kapcsolatok tekintetében jelentős feszültség figyelhető meg, mely veszélyezteti a térség stabilitását, elérhető közelségbe hozva egy esetleges bekövetkező, az egyik fél hibáján alapuló háború kitörésének kockázatát. 2020. január elején egy amerikai drón segítségével levezényelt légitámadásban meghalt Kászim Szulejmáni iráni tábornok, az iráni Forradalmi Gárda al-Kudsz nevű különleges egységének parancsnoka, Irán egyik legbefolyásosabb vezetője, mely tovább növelte a két fél közötti feszültséget.

Forrás:

<http://hu.wikipedia.org/wiki/Ir%C3%A1n>, <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-14541327>;

https://index.hu/gazdasag/2018/11/05/trump_iran_szankciok_gazdasag_atomalku_eu_kereskedelem_olaj/

5. További hasznos információk a kultúráról angol nyelven

Nők helyzete (Iran Chamber Society):

http://www.iranchamber.com/society/articles/legal_status_iranian_women.php

Üzleti etikett (Kwintessential):

<http://www.kwintessential.co.uk/etiquette/doing-business-iran.html>

Kultúra, szokások (Everyculture): <http://www.everyculture.com/Ge-It/Iran.html>

Az ország politikájáról:

CIA World Factbook:

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ir.html>

Wikipedia:

<http://en.wikipedia.org/wiki/Iran>

Freedom House:

http://www.freedomhouse.org/country/iran#.U-piv_1_szk

Pars Times:

<http://www.parstimes.com/politics/>

A BBC Iránról:

<http://www.bbc.com/news/world-middle-east-14541327>

Az ország földrajzáról:

CIA World Factbook:

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ir.html>

Wikipedia:

<http://en.wikipedia.org/wiki/Iran#Geography>

Worldatlas.com:

<http://www.worldatlas.com/webimage/countrys/asia/ir.htm>

Geography.about.com:

<http://geography.about.com/library/cia/blciran.htm>

Az ország történelméről:

CIA World Factbook:

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ir.html>

Wikipedia:

<http://en.wikipedia.org/wiki/Iran#History>

Parstimes a történelemről:

<http://www.parstimes.com/history/>

Iran Chamber Society:

http://www.iranchamber.com/history/history_periods.php

Kormányzati honlapok:

Az elnöki hivatal hivatalos honlapja angol nyelven:

<http://www.president.ir/en/>

Irán központi statisztikai hivatala angol nyelven:

<http://www.amar.org.ir/Default.aspx?tabid=133>

A Parlament honlapja:

<http://majles.ir/mhtml/index.php?newlang=english>

Irán Külügyminisztériuma:

<http://mfa.gov.ir/>

Irán Belügyminisztériuma:

<http://moi.ir/>

Sajtóorgánok:

Tehran Times:

<http://www.tehrantimes.com/>

Farsnews:

<http://english.farsnews.com/>

Iran Daily:

<http://www.iran-daily.com/>

Kézirat lezárva: 2020. április

További információ:

Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Nemzetközi Igazgatóság

Telefon: + 36 1 474 5131

E-mail: intdept@mkik.hu